

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 4. Refellitur aliud cuiusdam recentioris argumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Quod decretum, exequitur in tempore, & quidem liberè, quatenus ex decreto libero id facit, disingente præscientia, quâ novis infallibiliter quid exigant causâ necessariâ ex natura sua: quidue liberâ sint actura pro libito, si nolit ipse concursum suum negare.

SECTIO IV.

Refellitur aliud cuiusdam recentioris argumentum.

39. Nota septimò, concursum Dei in actu secundo esse illam Dei actionem, & cooperationem, de qua huc usque diximus: in actu vero primo esse ipsam Dei potentiam, æterno Dei decreto paratam concurrere, & velut habitualiter deinceps causis secundis, etiam liberis, ut agant connaturaliter, necessariò vel liberè, iuxta naturâ suâ conditionem. Ita ut, sicut causâ liberâ vtuntur habitibus sibi inherentes, quando volunt, & eos determinant actu ad operandum: sic vtantur Dei potentia, eamque determinent ad speciem actus ponendam, quando liberè volunt. Ut autem ambâ causâ concurrant, non est necesse vnam in alteram præuium quid immittere, sed tantum vnam alteri esse adiunctam, & simul operari. Sicut cum duo vel plures se, muscu iuvant ad ferendum pondus, aut trahendum nauigium: non est opus vnum alteri robur aut quid aliud imprimere: sed tantum vim suam conferre, & cum illo operari. Ac sicut totum pondus leuatur tunc à quolibet illorum partialiter, id est, tanquam à parte causâ totalis, & adæquata ponderi ferendo: non autem pars vna ponderis ab vna, & pars altera ab alia: similiterque totum nauigium trahitur partialiter & indiuisibiliter à quolibet funem cum alijs tenente, aut remis impellente: sic totus effectus est indiuisibiliter à causâ vtraque concurrente: non autem pars vna à Deo solo, & altera à sola creatura. Alioqui daretur aliquid quod non esset immediatè à Deo. Neque esset ratio, cur altera pars effectus non possit esse pariter sine dependentia immediatâ à Deo. Quare non est verum, quod aliqui dicunt, concursum Dei generalem terminari tantum ad rationem communem entis, quæ est in effectu. Concursum vero verò specialem causâ secundæ terminari ad talem speciem entis. Verum tamen est non omnem denominationem quæ tribuitur effectui, sumi à Deo, aut tribui illi respectu Dei. Nam v. g. nostri actus vitales, non sunt vitales Deo, neque respectu illius habent denominationem vitalem: & actus nobis imputabiles ad poenam, non dicuntur tales respectu Dei, quasi ipsi quoque imputabiles sint. Tota tamen illa entitas, & omnis ratio realis intrinseca effectui qui sic denominatur, est à Deo immediatè concurrente cum causâ secunda. Quia quicquid verè & realiter existit extra Deum, pendet ab illo immediatè & essentialiter, velut primo & vniuersalissimo rerum omnium principio.

Concursus Dei productum totum effectum indiuisibiliter.

40. Contra concursum Dei immediatum longam scripsit dissertationem, Author Ludovic. à Dola, recentissimus, quatuor in partes diuisam. Cuius tres priores partes hoc vnum continent argumentum, fusissimè explicatum: Vel Deus non coniungit concursum suum proximo, & immediatè ad eandem numero actionem cum humana voluntate: vel si coniungit, necesse est cum id facere alterutro ex his duobus modis: videlicet, vel iuxta modum dicendi prædeterminantium physicè: vel iuxta eum quem moderni assertores scientiæ mediæ tenuerunt. Sed neque Deus id potest facere iuxta modum dicendi prædeterminantium physicè, quia sic destrueret libertatem, & esset peccati Author. Neque etiam secundum modum dicendi assertorum scientiæ mediæ. Quia quia modus iste dicendi est intelligibilis, impossibilis ac repugnans, vt pote qui scientiæ mediæ assignet obiectum impossibile ac repugnans. Tunc etiam quia libertati humanæ præiudicat, non minus, quàm prædeterminatio physica. Cum de necessitate includat decretum Dei posituum, absolutum, & effectum, concurrendi cerò ac peculiari concursu ad actiones hominum liberis. Quod decretum se habet antecedenter ad operationem voluntatis: & eo posito, non potest voluntas non operari. Ergo Deus non concurrat immediatè & proximè cum voluntate.

41. Vbi Nota primò, tamen si argumentum illud concludit tantum de voluntate: sententiam tamen illius Authoris esse, quod neque alijs causis secundis necessarius est concursus Dei proximus & immediatus. Secundò, passim ipsum supponere actionem esse aliquid distinctum à parte rei ab agente & ab effectu: & concursum Dei immediatum debere esse eandem numero actionem, quæ sit simul & indiuisibiliter à Deo, & à causâ secunda. Quæ opinio licet multorum sit, nobis tamen non placet, qui verius esse censemus cum D. Thom. 1. p. quest. 25. art. 2. ad 2: actionem Dei non esse aliud ab eius potentia: & similiter in creaturis actionem esse ipsummet agens, prout vim suam exercet in effectum, quem ponit. Exercet autem per se immediatè, & non per aliquid distinctum in re, medium inter agens & effectum. Quod medium cum non sit à seipso, deberet esse ab agente. Et sic agens deberet ipsum agere, suamque vim circa ipsum exercere. Vel ergo per aliud, vel per se immediatè. Si primò: absurdum in infinitum: quia de illo redibit questio, & sic deinceps. Si secundò, idem dici debuit ac potuit de effectu, quod de medio illo asseritur: ipsum scilicet pendere &

D. Thom. Actio est in agente.

produci immediate ab agente. Fundamentum autem contrarium sententium, peti-
tum ex diversis modis quibus res eadem produ-
ci potest à diversis agentibus, resurbitur in 3. parte disputando de modo unionis
hypostaticæ.

Tom. 4.
disp. 5. sect.

42.

His prænotatis, concedo Maiorem argu-
menti propositi: & nego minorem, qua parte nos arguit: id est, qua parte attingit as-
serere scientiæ mediæ possentes Dei concu-
rsum immediatum non identificatum
cum actione creaturæ, sed realiter ab ea di-
stinctum, simultaneum tamen & concomi-
tantem. Et ad primam eius confirmatio-
nem Respondeo, obiectum illius scientiæ
mediæ esse, quod voluntas creata, si ponatur
in talibus circumstantiis, & Deus non
velit deesse muneris causæ primæ, id est,
velit cooperari; operabitur, & ponet hunc
aut illum numero actum, si Deus conco-
mitanter ad hunc aut illum numero actum
dixerit suum concursum. Quod obiectum
nullam inuoluit repugnantiam aut
contradictionem. Ad secundam dico,

Quale sit
Dei decre-
tum concu-
rendi
cum causa
liberæ

Deum non habere aliud decretum concu-
rendi cum voluntate liberæ operaturæ, quàm
conditionatum, operandi cum illa si ve-
lit. Quod decretum sufficit ut vi illius
omnipotentia divina cooperetur creaturæ li-
beræ, quando potestur conditio, id est,
quando libertas creata vult operari. Qua-
re, nego præcedere decretum Dei positum
absolutum & efficax, concurrentem, quo posito vo-
luntas non possit non operari: & dico suffi-
cere decretum, quo Deus ponit suam
potentiam concurrentem velut in manu vo-
luntatis creaturæ habitualiter, vt ea vult
si velit, ad eum modum quo vultur habi-
tibus naturalibus sibi inhærentibus. Po-
test enim ac nouit Deus simili quodam
modo adiungere suam potentiam volunta-
ti creaturæ. Ita vt nihilominus ipsa maneat
domina sui actus, & operetur aut non
operetur vt voluerit: ac dominium actus
non sit penes potentiam concurrerendi, si-
cut non est penes habitum; sed sit penes
ipsam voluntatem, quæ operatur si velit.

Deus concu-
rrit cum
causa liberæ,
quia
ipsa vult
operari,
& per mo-
dum habi-
tatis.

Ac quemadmodum verè dici potest, vo-
luntas operatur quia vult; & habitus cum
illa concurrit, quia ipsa vult operari: ita
verè dici potest, Deus concurrit cum vo-
luntate, quia ipsa vult operari. Sicut
tamen quando dicimus voluntatem opera-
ri quia vult, particula, quia vult, non si-
gnificat volitionem præuiam ipsius opera-
tionis: sed tantum significat virtualem re-
flexionem actus in seipsum, & actum il-
lum procedere ex dominio voluntatis: ita
cum dicimus Deum concurrere, quia vo-
luntas vult: particula illa, quia voluntas
vult, non significat actum voluntatis esse
præuium creaturæ diuino, sed tantum
significat esse penes voluntatem dominium
actus, & potestatem vtendi concursu, ac
potentia diuina habitualiter sibi assisten-
te.

Itaque decretum diuinum applicans po-
tentiam concurrenti arbitrio libero crea-
to, in actu primo, non est absolutum
neque inseparabile ab operatione volunta-
tis creaturæ, ita vt eo posito non possit non
operari: sed est eatenus conditionatum,
quia dumtaxat est voluntas concurrenti si
voluntas creata vult operari, & quia vult
operari. Notandum tamen hanc conditio-
nem non esse purificandam antequam Deus
re ipsa concurrat, quasi prius sit voluntatem
operari, quàm Deum concurrere: hoc enim
est impossibile. Sed est explicanda eodem
modo, quo ista: *Voluntas libera posita omni-
bus ad agendum prærequisitis operatur, si vult;*
quæ conditio non debet purificari prius
quàm voluntas actu operetur: quasi prius
sit voluntatem velle, quàm operari; &
volitio sit aliquid præuium ad operatio-
nem. Operatio enim est ipsamet volitio,
& voluntas operatur formaliter, volen-
do. Sed sensus est, Voluntas est domina
sui actus: & ideo si vult, operatur: quia
operari si vult, nihil est aliud quàm operari
ex pleno dominio in suam operatio-
nem. Deique sicut habitus aptus concu-
rere cum voluntate, suspensus manet,
& subiectus dominio voluntatis circa suam
operationem, neque aliter cum illa concu-
rrit quàm quia ipsa ex pleno dominio
vult operari, ita vt dominium actus non
sit penes habitum, sed penes voluntatem
sua Dei potentia, vi sui decreti, suspen-
sa manet quoad concursum, & accommo-
data naturali dominio liberæ voluntatis
creaturæ, circa suam operationem: neque
aliter cum illa concurrit, quàm quia ipsa
vult liberè operari, & ex pleno dominio
vti sua volendi facultate, & potentia Dei
parata ad concurrendum, aliisque omni-
bus prærequisitis ad agendum: ita vt do-
minium actus sit penes voluntatem, non
autem penes Dei potentiam paratam ad
concurrendum, nec penes alia ad agen-
dum prærequisita, constituenta volunta-
tem in actu primo completo. Aduersus
vtrumque responsum multa opponit Re-
centior ille, quæ sequentibus sectionibus
examinanda sunt.

SECTIO V.

Soluitur instantia eiusdem Recentioris
contra obiectum scientiæ mediæ di-
gentis concursum Dei.

Contra primam partem responsi à nobis
dati, de obiecto scientiæ conditionatæ
dirigentis concursum diuinum, opponit
Author ille parte 2. cap. 3. n. 1. Si propositio
conditionatæ, quæ est obiectum illius scien-
tiæ mediæ, hunc sensum habeat, si Petrus in
tali serum ordine constitutur & ego velim
Dei?

44
Quodam
sic obiectum
scientiæ
mediæ di-
rigentis
concursum
Dei?